

Opinnäytetyö (AMK)
Esittävä taide
Tanssinopettajakoulutus
2017

Anni Tolppanen

SELKEÄ JA VAKUUTTAVA TANSSINOPETTAJA

– äänenkäyttö

Anni Tolppanen

SELKEÄ JA VAKUUTTAVA TANSSINOPETTAJA

- äänenkäyttö

Tämä tutkielma on kirjoitettu osana tanssinopettajan tutkinnon (AMK) opinnäytetyökokonaisuutta. Taiteellinen osa opinnäytetyöstä on ryhmäkoreografia *V.K.P.A.* Teos lukeutui toukokuussa 2017 Turun Taideakatemia Köysiteatterissa järjestetyn *Köydet irti –festivaalin* ohjelmistoon.

Tässä tutkielmassa käsittelen tanssinopettajan selkeyttä ja vakuuttavuutta ihmisen äänenkäytön näkökulmasta. Lähteinä olen käyttänyt kirjallisuutta äänenkäytöstä ja vakuuttavaan puheeseen keskittyviä ohjekirjoja. Työssäni tutkin ja pohdiskelen ihmisen yksilöllistä ääntä sekä, kuinka ihmisillä voi olla vaikeuksia oman äänensä kanssa. Tanssinopettajan selkeyteen ja vakuuttavuuteen vaikuttaa muun muassa usko omaan persoonalliseen ääneensä. Toimivaa ääntä on myös helppo sekä miellyttävä kuunnella. Selkeään ääneen vaikuttaa niin fyysisiä kuin henkisiä tekijöitä. Selkeä tanssinopettaja osaa käyttää ääntään luonnollisesti, ilmeikkäästi ja haluamiaan asioita painottaen.

Äänenkäyttö on yksi opetuksen tehokeinoista. Äänellisten ja sanallisten tehokeinojen käyttö lisää opettajan selkeyttä. Opettajan osatessa käyttää äänen painotuksia, taukoja, puhenopeutta ja rytmiä sujuvasti tilanteen tarvitsemalla tavalla, mahdollistaa hän nopean oppimisen. Vakuuttava opettaja kohtelee oppilaitaan tasa-arvoisesti, johdonmukaisesti ja kannustaen pitäen hyvän tasapainon kaveruuden ja opettajan johtajuuden välillä. Kokemus kasvattaa ja hyvä vakuuttava opettaja osaa myöntää myös omat virheensä, jolloin oppilaiden arvostus opettajaa kohtaan nousee entisestään.

ASIASANAT:

Tanssinopetus, äänenkäyttö, vakuuttavuus, selkeys

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Dance teacher

2017 | 22

Anni Tolppanen

CLEAR AND PERSUASIVE DANCE TEACHER

- voice

This study is written as a part of the final thesis of the dance teacher degree/Bachelor of dance, at the Turku University of Applied Sciences. The artistic part of the degree is a group choreograph V.K.P.A. This Choreographic work was part of the Köydet irti! – festival program. The Festival was held in the Turku Arts Academy Rope Theater in May 2017.

In this study I deal with the human voice from the point of view of clarity and persuasion. As sources, I have been using pieces of literature on how to use your voice and manuals and how to be a persuasive speaker. In this work I am exploring the personal voices of humans and how people can have problems with that. Believing in your personal voice affects your clarity and persuasion as a teacher. It is easy and pleasing to listen to a well working voice. Physical and mental factors affects the clarity of the voice. A Clear dance teacher knows how to use the voice naturally, with expression and emphasizing important things. Voice is also one of the effects of teaching. Using different verbal and sound effects increases the clarity of the teacher. When a teacher knows how to vary emphasis, breaks, speed and rhythm in speaking teacher enables rapid learning. A persuasive teacher treats students equally, consistently and encouragingly but still knows how to keep a good balance between being a friend and a leader for the students. Experience grows and when a persuasive teacher admits the possible mistake, the respect from the students only gets bigger.

KEYWORDS:

Dance teaching, voice, persuasion, clarity

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	1
2 YKSILÖLLINEN ÄÄNI	2
2.1 Persoonallinen äänemme	2
2.2 Sinuiksi äänemme kanssa	4
3 SELKEÄ ÄÄNI	7
3.1 Terve ja toimiva ääni	7
3.2 Selkeys tanssinopetuksessa	9
4 OPETUKSEN TEHOKEINOT	12
4.1 Äänelliset tehokeinot	12
4.2 Sanalliset tehokeinot	15
5 TANSSINOPETTAJAN VAKUUTTAVUUS	18
5.1 Vakuuttava tanssinopettaja	18
5.2 Usko itseesi niin muut uskovat sinuun	19
6 LOPUKSI	21
LÄHTEET	22

1 JOHDANTO

Tutkin ja pohdiskelen opinnäytetyössäni tanssinopettajan äänenkäyttöä. Miten käytämme ääntämme hyvin, selkeästi ja vakuuttavasti? Selvitän ja pohdiskelen tässä opinnäytetyössä, miksi tanssinopettajan on hyvä olla selkeä ja vakuuttava. Pitkäaikaisena tanssioppilaana minulla on omakohtaista kokemusta monista tanssinopettajista, jotka ovat esittäneet asiansa selkeästi tai vähemmän selkeästi. Asia kiinnitti huomioni erityisesti vaihto-opiskellessani Norjassa, jossa sain kokea opettamisen tyylejä laidasta laitaan. Nämä kaikki opettamisen tyylit erotti toisistaan erilainen äänenkäyttö.

Aihe on mielestäni tärkeä sillä puhumme liian vähän siitä, miten tanssinopettajat esittävät asiansa tunnilla ja, kuinka tanssinopettajat esimerkiksi opettavat tanssisarjaa oppilaille. Harva on ottanut huomioon, kuinka puhutavalla sekä äänenkäytöllä on tässä suuri merkitys ja, miten tämä vaikuttaa oppilaiden oppimiseen. Tutkiessani hyvästä puhujasta kertovaa kirjallisuutta huomaan, kuinka samat asiat pätevät tanssisalin opetustilanteeseen. Kyse on siitä, miten esität asiiasi yleisölle tässä tapauksessa tanssioppilaille.

Tavoitteeni tässä opinnäytetyössäni on tutkia omaa persoonallista ääntämme ja tutkia, kuinka opimme luottamaan siihen. Olemassa on erilaisia opetuksen tehokeinoja. Käyn työssäni läpi, millaisia äänellisiä ja sanallisia tehokeinoja on olemassa ja, miten voimme hyödyntää näitä tanssinopetuksessa. Lisäksi yksi tanssinopettajan hyvistä ominaisuuksista on olla selkeä ja vakuuttava. Miten saadaan luotua hyvä opettajan auktoriteetti ja, mikä lisää opettajan selkeyttä tanssitunnilla? Pyrin opinnäytetyössäni yhdistämään näistä kootut omat kokemukseni ja lähdekirjallisuuden.

2 YKSILÖLLINEN ÄÄNI

Käytämme ääntämme päivittäin. Puhumme aamulla linja-auton kuljettajalle, koulussa opiskelutovereille ja opettajille, työpaikalla johtajalle ja kollegoille, kotona kumppanille tai vanhemmille. Ilmaistemme puhumalla tunteitamme, halujamme ja tietojamme sanoja käyttämällä. Sanat tekevät lauseen ja kertovat asian, mutta puheessa käytetty tapa käyttää ääntä antaa sanoille merkityksen. Sama lause saattaa saada aivan erilaisen sävyn käytettäessä ääntämme eri tavoin. Ihmisillä on hyvin erilainen tapa käyttää ääntä. Tiedämme kaikki ujon ystävämme, kenen puhetta tulee kuunnella hyvin läheltä erottaaksemme sanat. Tiedämme myös ystävämme, joka puhuu niin kovalla äänenvoimakkuudella, että joudumme perääntymään kauemmaksi suojellaksemme korviamme. Äänemme on yksilöllinen ja osa jokaisen persoonallisuutta.

Syntyessämme meille määräytyy myös oma äänemme, joka kuitenkin vuosien aikana muuttuu. Esimerkiksi murrosiässä tulee äänenmurros, jolloin varsinkin pojilla ääni muuttuu matalammaksi. Myös iän lisääntyessä ääni usein saa uusia sävyjä ja muotoja. (Kallio 2006, 160.)

Tässä luvussa kerron, kuinka meillä jokaisella on oma persoonallinen äänemme, ja kuinka tulemme sinuiksi äänemme kanssa.

2.1 Persoonallinen äänemme

Ääni on henkilöön hyvin kiinteästi liittyvä, ja jokaisella meillä on oma yksilöllinen äänemme. Voimme tunnistaa tutun henkilön pelkästään äänen perusteella ilman, että näemme tai tiedämme kyseisen henkilön olevan paikalla. Kuten myös edellä mainitsin, äänemme on muuttuva. Siihen vaikuttavat ihmisen ikä, fyysinen kunto ja jopa mielialan vaihtelut. (Kallio 2006, 160.) Olen itse huomannut, kuinka juurikin Kallion mainitsemat mielialan vaihtelut vaikuttavat ääneen. Kun olen allapäin, ääneni on paljon hiljaisempi, käheämpi ja monotonisempi kuin normaalisti. Väsyneenä ja surullisena ei jaksa tuottaa ääntä samalla tavalla ja usein ystävätkin silloin huomaavat, ettei kaikki ole kunnossa.

Omaan ääneemme vaikuttavat Kallion mukaan myös kulttuuriset tavat, ympäristön mallit sekä henkilökohtaiset ääni-ihanteet. Nämä kolme tekijää ohjaavat äänten tuottoamme tiedostamattamme jo lapsesta asti, millaista ääntä me itse haluamme tuottaa, ja millaista ääntä pidämme hyvänä sekä arvostettuna. (Kallio 2006, 160.) Kulttuurisia tapoja ajatellessa, Suomessa on erilaiset äänitottumukset kuin esimerkiksi Espanjassa. Suomessa pidämme yleisesti rauhallisesta ja melko tasaisesta äänestä kun taas Espanjassa vieraillessani puhetapani kuulosti heille masentuneelta ja tylsältä.

On tutkittu, kuinka äänen perusteella voimme tehdä jossain määrin arvioita puhujan persoonallisuudesta (Kallio 2006, 160). Kohdatessamme uuden ihmisen, saatamme tehdä tiedostamattamme oletuksia ja johtopäätöksiä puhujan luonteesta (Laukkanen & Leino 1999, 99).

Laukkanen ja Leino esittelevä teoksessaan **Addingtonin klassisen tutkimuksen** USA:sta vuodelta 1968, jossa kaksi miestä ja kaksi naista stimuloivat erilaisia äänenlaatuja, vaihtelevat puhenopeuttaan ja varioivat sävelkorkeutta. Tutkimuksessa esitellään neljä erilaista äänenlaatua, joita henkilöt muuntelevat. Breathy (huokoinen, hepofunktionaalinen), Tense (tiukka, hyperfunktionaalinen), Throaty (nielusointinen, takainen) sekä Nasal (nasaalinen). (Laukkanen & Leino 1999, 99.)

Tutkimuksessa saadut tulokset, mitä erilaisia mielikuvia kyseiset äänet herättivät kuulijoissa ja millaisia oletuksia henkilöistä tehtiin äänen perusteella.

Äänestä syntyneet mielikuvat	Miehestä	Naisesta
Breathy (huokoinen)	Nuori ja taiteellinen	Naisellinen ja sievä
Tense (tiukka)	Vanha ja riidanhaluinen	Nuori, tunteellinen ja tyhmä
Nasal (nasaalinen)	Epämiellyttävä	Epämiellyttävä
Kurkkusointi	Realistinen ja kypsä	Tyhmä, maskuliininen ja laiska
Eläväinen ääni (sävelkorkeudet)	Naismainen	Dynaaminen ja ulospäin suuntautunut

(Laukkanen & Leino 1999, 101.)

Kuulijoiden mielikuviin vaikuttavat vahvasti oma kulttuuri, henkilöhistoria sekä subjektiiviset mieltymykset ja arvostukset. Tästä syystä Laukkanen & Leino (1999, 99 - 101) painottavat kuinka nämä tutkimustuloksista saadut vastaukset ovat vain esimerkkejä siitä, mitä mielikuvia eri äänenlaadut voivat kuulijoissa herättää. Meidän tulisikin siis suhtautua äänellisiin stereotyyppeihin varauksella.

2.2 Sinuiksi äänemme kanssa

Usealle meistä, yhtenä elämän tavoitteena saattaa olla päästä niin sanotusti sinuiksi itsensä kanssa. Sinuiksi vartalomme, liikkumisemme ja myös äänemme kanssa. Jotkut voivat jopa hävetä ääntään oman murteen äänenpainojen tai vaikka puhevian takia. Christina Stuart (2000, 151 - 152.) toteakin, kuinka ihmiset omaavat erilaisia aksentteja ja aksentit myös huolestuttavat usein ihmisiä: ”kuulostan liian hienostelevalta ja etäiseltä”; ”kuulostan kauhean rahvaanomaiselta”; ”murteellinen intonaatio vie minulta uskottavuuden.” Stuart kehottaaakin yrittämään hyväksyä puhetapa osaksi omaa persoonallisuutta. Kannattaa harkita aksentin muuttamista tai korjaamista vain silloin jos sinua ei ymmärretä. Oma

persoonallinen puhetapa voi syntyä omaksi tavaramerkiksi. (Stuart 2000, 151 - 152.)

Murteen tuomat vivahteet auttavat usein tanssinopettajaakin erottumaan joukosta. Opetukseen tulee kielellinen persoonallinen ote, jolloin oppilaat muistavat opettajan myös paremmin. Murteen myötä opettaja saattaa korostaa opettaessaan joitakin asioita myös huomaamattaan. Tällöin tulee olla tarkkana, mitä asioita haluaa opetuksessaan painottaa. Ulkopuoliset näkevät murteen usein rikkautena eikä sitä tule mielestäni hävittää tai yrittää korjata, ellei puhetta ole vaikea oppilaiden ymmärtää, kuten Stuart myös kirjassaan mainitsi. Itse en omaa tunnistettavaa murretta ja joskus se jopa harmittaa.

Opettajalla saattaa myös olla jonkinlainen puhevika esimerkiksi r- tai s-vika. Puhevikaisille voi olla vielä erityisen hankalaa käyttää ääntä ja puhetta opetustilanteessa mahdollisten lapsuuden traumojen takia. Lisäksi oppilaat usein tarkkailevat opettajan jokaista sanaa, liikettä ja jopa pukeutumista ja tekevät näistä päätelmiä opettajan persoonallisuudesta. Nykyisin puhevikoihin tartutaan usein kiinni jo lapsena puheterapiassa, milloin henkilö tottuu omaan puheeseensa ja tulee sinuiksi oman äänensä kanssa. Puhevalmentajilla on erilaisia harjoituksia äännevirheiden korjaamiseen. Puhevalmentajat usein kehottavat korjaamaan ryhdin ja hengityksen, jolloin ihmisen puhe tulee selkeämmäksi (Stuart 2000, 151 - 152).

Miksi kuitenkin myös he, jotka puhuvat ilman äännevirheitä saattavat olla tyytymättömiä omaan ääneensä? Christina Stuartilla on tähän teoria. Olemme koko ikämme kuulleet äänemme leukaluun läpi ja siksi harva meistä pitää omasta äänestä. Kun taas muut ihmiset ja myös nauhurit kuulevat äänemme suoraan suustamme. Voi olla siis outoa ja yllättävää kuulla oma äänemme nauhurilta. (Stuart 2000, 151.) Kuinka monta kertaa olet kuullut äänesi videolta tai ääninauhalta ja ajatellut: "hyi kamala, kuulostanko oikeasti tuolta?" Itse olen huomannut tämän omia WhatsApp-ääniviestejä kuunnellessani. Kuulostan omassa päässäni aivan erilaiselta kuin lähettämässäni ääniviestissä. Lähettämiäni ääni-

viestejä uudestaan kuunneltuani useaan kertaan, totuin omaan ääneeni ja lopulta hyväksyin sen.

Tottuaksemme ääneemme voimme tehdä ääniharjoituksia. Kuten aikaisemmin jo todettu, äänemme kuulostaa erilaiselta itsellemme ja toisille ihmisille. On hyvä harjoitella oman äänensä kuulemista nauhalta tanssinopettamistakin varten. Kallio antaa tähän muutamia vinkkejä. Yksi hyvä tapa on nauhoittaa omaa äänensä esimerkiksi harjoitellessaan opetustilannetta. Opettaa vaikka tanssisarjan videolle, katsoa se uudelleen ja uudelleen, kunnes tottuu omaan ääneensä. Lisäksi tulevan opetustunnin puhuminen ääneen ei vain totuta puhujaa omaan ääneensä, mutta myös varmistaa tunnin sisällön mieleen painumisen. (Kallio 2006, 92.)

3 SELKEÄ ÄÄNI

Pidän äänestä, jota on helppo, mukava ja miellyttävä kuunnella. Mieleepi tulee esimerkiksi luontokanavien tai lastenohjelmien kertojien äänet. Monet voivat varmasti samaistua tähän. Ääni ei ärsytä millään tavalla, eikä tuo negatiivisia mielikuvia henkilöstä. Miellyttävä ääni on selkeä ja toimiva. Sanat eivät jää epäselviksi eikä puhetta tarvitse kuunnella pinnistellen. Kolmannessa luvussa kerrom, millainen on selkeä ja toimiva ääni ja miten tuotamme sitä. Lisäksi käsittelem, miten voimme hyödyntää selkeää ääntä tanssinopetuksessa.

3.1 Terve ja toimiva ääni

Millainen on hyvä ja toimiva ääni? Ääntä on helppo ja miellyttävä kuunnella sekä puhuja itsekin pitää kuulemastaan äänestä (Aalto & Parviainen 1998, 11). Ääni on hyvä, kun se sopii kyseiseen tehtävään niin hyvin, ettei sitä tarvitse edes ajatella. Toimivalla äänellä puhuja osaa käyttää ääntään myös tukemaan sanomaansa viestiä, sillä sanojen merkityshän määräytyy äänestä, jolla ne sanotaan (Sihvo 2007, 20). Hyvä ääni on Aallon ja Parviaisen (Auta ääntäsi 1998) mukaan kuuluva ja kantava myös hiljaisena, ja tarvittaessa ääni vahvistuu tai vaimenee vaivattomasti. Hyvässä ja toimivassa äänessä on nousuja ja laskuja, ilmeikkyyttä. (Aalto & Parviainen 1998, 11.) Voimme kaikki varmasti samaistua tähän. Huomaan itsekin ääneni toimivan parhaiten kun onnistun käyttämään sitä taidokkaasti äänenkorkeuksia vaihdellen sopivassa suhteessa ja sulavasti.

Sihvon mukaan äänen tuoton määrävää kolme tekijää; Asento, hengitys ja äänen aloittaminen - AHA.

Hyvän **asennon** tärkeänä tekijänä on tasapaino. Kun emme tiedosta tasapainoamme, tuhlaamme energiaamme lihasjännityksiin, jotka vaikuttavat siten myös asentoomme. Hyvä seisoma- ja istuma-asento on selkäranka pystyssä. Päälaen takaosa suuntaa suoraan ylöspäin. (Sihvo 2007, 22 - 23.) Tanssitunnilla pyydämme oppilaitammekin usein ajattelemaan "niskaa pitkäksi" paremman ryhdin ja linjan saamiseksi. Sama pätee myös opettajille saadaksemme pa-

remman seisoma-asennon ja näin itsestämme ulos toimivamman ja paremman äänen esimerkiksi opetustilanteessa.

Sihvo kertoo kirjassaan esimerkin pyörätuoliin joutuneesta naisesta ja vaikean asennon maneerin omaavasta opettajasta. Heidän asentojen korjaaminen johti selkeämpään ja parempaan äänentuottoon. Hyvällä asennolla voi siis vaikuttaa ääneen positiivisella tavalla oli henkilöllä puhetyö tai ei. (Sihvo 2007, 27.)

Sihvon harjoitus parempaan seisomiseen liioittelun avulla:

- * Nosta päälakea suoraan kattoa kohti niskaa pidentäen.
- * Pidennä selkäkin äärimmilleen.
- * Leuka vapautuu ja putoaa rennoksi.
- * Päästä liika jännitys pois, mutta älä muuta asentoa.
- * Kiinnitä huomiota rintakehän laajenemiseen sivulle ja taakse.
- * Hengitys vapautuu, koko vartalo joustaa.
- * Säilytä asento puhuessa.

(Sihvo 2007, 24.)

Toinen äänentuoton määräävä tekijä on **hengitys**. Hengitys on hapen saamista ja kaasujen vaihtoa. Ilmaa vaihtuu jokaisella hengityskerralla. Tavallisesti hengittäessä ilmaa vaihtuu vähemmän kuin voimakkaasti hengittäessä. Puhumiseen tarvitsemme hieman enemmän ilmaa kuin lepo hengitykseen. Tarvittava ilman määrä riippuu äänen kovuudesta. Olennaisinta on tapa, jolla ilmaa säädellään puhumisen aikana. Esimerkiksi huutamista varten sisäänhengitysilhak- sia ei kannata venyttää äärimmilleen, sillä silloin niitä on vaikea hallita ja ääni loppuu kesken. Yleensä puhe sijoittuu huomaamattomasti hengityksen rytmiin. Puhuminen saattaa Sihvon mukaan muuttua raskaaksi, jos puhetta pitkitetään

likaa ja rintalastan seudun lihakset alkavat puristaa jäännösilmaa ulos. Ääniongelmat usein aiheuttaa kurkunpään kiristyminen tällaisen uloshengityksen väkijännäisen pitkittämisen takia. Kiristyksistä voi päästä eroon ajattelemalla muun muassa kylkien leviävän ennen puhumisen aloittamista. (Sihvo 2007, 31 - 32.)

Kolmas äänentuoton määräävä tekijä on **aloittaminen** eli äänen aloittamistapa. Sihvon mukaan äänen aloittaminen riippuu siitä, miten äänihuulet koskettavat toisiaan. Esimerkiksi jos uloshengitysilhaksemme ehtivät aktivoitua ennen äänen aloittamista, syntyvä ääni saattaa olla kova, terävä ja kurkunpää jännittynyt. Sihvo kertoo kuinka muun muassa lihasten raskas työ, yleinen ponnistelu, hampaiden pureminen yhteen ja jopa tunteet saavat kurkunpään jännittymään. Esimerkkinä tästä Sihvo käyttää kaikkien tuntemaa suomalaista Formula-kuskoa, jonka äänestä on puhuttu mediassakin. Ratkaisuna ja helpotuksena tähän Sihvo antaa ohjeen, jossa kyseisen kuskin haastattelua ei pidettäisi niin nopeasti suorituksen jälkeen, jotta ääni ehtisi nopeiden harjoitusten jälkeen rentoutumaan. (Sihvo 2007, 37 - 41.) Tätä samaa tapaa voisimme käyttää tanssintunneilla. Tanssinopettajat ovat varmasti kokeneet hetken, kun yrittää puhua välittömästi tanssisarjan näytön jälkeen tai sen aikana ja ääni on pettänyt. Kovan tanssiharjoituksen jälkeen voi ottaa muutaman hetken, jolloin ääni ehtii rentoutua ja puhuminen helpottuu.

3.2 Selkeys tanssinopetuksessa

Tanssinopettajina haluamme olla mahdollisimman selkeitä, jotta tunti sujuisi jouhevasti eteenpäin. Olen huomannut kompastuvani liian epäselkeään ääneen, jolloin oppilaat eivät saa sanomistani mitään tolkkua. Usein epäselkeys johtuu siitä ettei välttämättä tiedä edes kunnolla, mitä on sanomassa. Kun asia on itselle selkeä, on se selkeä myös muille.

Puhuaksemme selkeästi ei meidän tule muuttaa omia persoonallisia tapojamme ja tottumuksiamme. Voimme kuitenkin vaikuttaa ymmärrettävyyteemme äänenkäytöllämme. Äänneiden huolellinen muodostaminen parantaa artikulaatiota ja näin selkeyttä. Itselleni tuttuja esimerkkejä ovat ainakin sana "kiitos", joka jos-

kus tulee ulos suusta vain äänenä "tos" tai "hyvää huomenta" eikä vain "huom" ja niin edelleen. Näitä kutsutaan nielaistuiksi lopuiksi tai aluiksi, jolloin sanomasta tulee epäselkeä ja kuulija joutuu itse arvailemaan sanojen tarkoituksen. (Stuart 2000, 155.)

Tanssitunnilla olen huomannut nielaisevani sanoja ja lauseita varsinkin korjauksia antaessa. Korjaukset ja huomiot kesken tanssisarjan tulevat yleensä niin spontaanisti ettei edes huomaa jättävänsä kokonaisen sanan pois. "Ajatelkaa enemmän sit.." oppilaat ajattelevat "Mitä?". Joskus pelkän hyvänkin huutaminen on oppilaille epäselkeää ja jopa ärsyttävää. Opettaja huutaa hyvä, mutta mistä. Mitä minä tein oikein ja kuka?

Monet saattavat kompastua liian nopeaan puhumiseen. Nopea puhuja puhuu nopeasti ja tuuttaa kuuntelijoille tietoa todella nopealla tahdilla. Puhujan puhe saattaa tällöin puuroutua nopeasti eivätkä kuuntelijat tällöin erota sanoja. Liian nopeasta puheesta esimerkiksi oppilaat eivät pysty prosessoimaan kuultua ohjeistusta tarpeeksi nopeasti, jolloin ohjeistuksesta ei ole jäänyt mitään mieleen. Kuuntelijat usein kyllästyvät ja lakkaavat kuuntelemasta liian nopeaa puhujaa, jolloin asiat jäävät epäselviksi ja ohjeistus on ollut turhaa. (Sihvo 2006, 49.)

Tanssituntia pitäessä saatamme olla välillä hyvin innoissamme jostakin tietyistä harjoituksesta. Tällöin puheemme saattaa nopeutua ja puhumme kovalla sekä korkealla äänellä. Tiedostamattamme viemme äänemme ääri rajoille, koska olemme vain hyvin innostuneita harjoituksesta (Sihvo 2006, 51). Olen huomannut, kuinka olen tämänkaltaisissa tilanteissa myös hyvin epäselvä. En sano lauseita välttämättä loppuun asti ja tietyllä tavalla oletan, että oppilaat lukevat ajatukseni. Eihän se niin toimi. Vaikka hyvin innoissaan onkin, eivät oppilaat tiedä asiasta vielä yhtään sen enempää kuin olen kertonut. Innostuneisuus on hyvä, sillä samalla tartutat olotilaa myös oppilaisiin. Tulee kuitenkin olla varovainen, ettei innostuneisuus muutu epäselkeydeksi.

Sihvon harjoitus nopeasti puhuville:

- Lue päivittäin ääneen kappale esimerkiksi sanomalehdestä.
- Jokaisen pisteen ja pilkun kohdalla sulje suu ja hengitä sisään nenän kautta.

(Sihvo 2006, 50.)

Epäselkeäksi tekee myös epäjohdonmukaisuus. Opettaja antaa liian paljon erilaista informaatiota ja punainen lanka ohjeistuksesta uupuu. (Uusikylä 2007, 66.) Tanssinopettaja saattaa antaa paljon nippelitietoa, paljon yksityiskohtaisia huomioita, jolloin kokonaisuus jää epäselväksi. Epäjohdonmukaisuutta on myös, kun esimerkiksi tanssinopettaja opettaa tanssisarjan, mutta seuraavalla kerralla sama sarja on erilainen: laskut ovat muuttuneet, suunnat ovat vaihtuneet tai käsi tuleekin eri kautta kuin eilen tai pahimmassa tapauksessa samalla tunnilla. Muutoksia sarjoihin saa tietenkin tehdä, mutta mielestäni silloin opettajan tulisi tietoisesti kertoa tämä oppilaille. On hyvin epäjohdonmukaista ja sekavaa, jos opettaja ei esimerkiksi myönnä pieniä muutoksiaan, jolloin oppilaat eivät tiedä mikä versio oli se oikea.

4 OPETUKSEN TEHOKEINOT

Tässä luvussa käsittelen opettajan äänellisiä ja sanallisia tehokeinoja. Kuinka teemme puheestamme ja äänestämme helposti kuunneltavan oppilaiden ja kuulijoiden kannalta sekä, kuinka voimme käyttää kyseisiä tehokeinoja tanssinopetuksessa.

Ihmiset pitävät ilmeikkästä ja eläväisestä äänestä. Sanavalinnat voivat olla hyvinkin mielenkiintoisia ja vaihtelevia, mutta äänensävyynkin on hyvä kiinnittää huomiota. On helppo menettää kuuntelijoiden tarkkaavaisuus liian latistavalla äänellä. Innostuneella äänellä saa helpommin kuulijoiden uskottavuuden ja tarkkaavaisuuden heräämään. Toiset ihmiset joutuvat tekemään enemmän töitä äänensävynsä kanssa kuulostaakseen kiinnostavammalta, kun toisille ääni on jo luonnostaan monisävyinen. Esimerkiksi opetustilanteessa olemme joskus hermostuneita, milloin myös äänemme muuttuu tylsäksi sekä monotonisemmaksi. Tällöin joudumme tietoisesti keskittymään ääneemme ja usein huomaammekin sen käyttäytyvän eri tavalla kuin normaalisti. (Stuart 2000, 156.)

Puheeseen pystymme vaikuttamaan muun muassa omalla olemuksella ja erilaisilla tehokeinoilla. Olemassa on puheen elävöittämisen keinoja, jotka parantavat puheen selkeyttä, ymmärrettävyyttä ja lisäävät puhujan vaikutusvaltaa. (Kallio 2006, 73 - 79.) Esimerkiksi äänen voimakkuutta, puhenopeutta ja äänen korkeutta vaihtelemalla saamme ääneemme lisää eloa ja ilmeikkyyttä. (Stuart 2000, 156.) Erilaisilla äänellisillä ja sanallisilla tehokeinoilla paranamme myös oppilaiden omaa oppimista ja näin mahdollistamme parhaan mahdollisen oppimistuloksen.

4.1 Äänelliset tehokeinot

Äänellisiä tehokeinoja ovat painotus, tauotus, vauhditus, sointiväri, sävelkulku ja rytmi. **Painotus** puheessa korostaa tärkeää sanaa, jonka kuulijoiden halutaan erityisesti muistavan. Käytettäessä painotusta äänen voimakkuus kasvaa, ää-

nen korkeus nousee ja puheen nopeus saattaa hidastua hiukan. (Kallio 2006, 73 - 74.)

Tanssinopetuksessa painotusta voidaan käyttää esimerkiksi tanssisarjaa opettaessa, kun halutaan tuoda esiin liikesarjassa oleva tärkeä liikelaatu tai musiikin lasku. Painotusta käytetään myös asioiden muistamisen helpottamiseksi. Jos opettaja painottaa äänellään tiettyä sanaa, laatua tai laskua, jää se paremmin oppilaalle mieleen ja toteuttaa pyydetyn asian seuraavalla kierroksella.

Tauotus jaksottaa puhetta. Esitauko tarkoittaa taukoa ennen tärkeän asian sanomista. Näin kuulijaa valmistellaan tulevaan ja tietää etukäteen, että jotain tärkeää on tulossa. Jälkitaukoa käytetään tärkeän asian jälkeen, jolloin kuulialle annetaan aikaa pohtia mitä juuri kuuli. Erilaiset tauotukset puhuessa lisäävät yleisesti ymmärrettävyyttä, muovaavat tunnelmaa ja mahdollistavat vuorovaikutuksen syntymisen. Kuitenkin liian usein tai väärissä paikoissa käytettyjä taukoja saattaa helposti vaikeuttaa viestin vastaanottamista. (Kallio 2006, 74.)

Tanssinopetuksessa taukoja voimme varsinkin käyttää annettaessa tanssimiseen tai koreografiaan liittyviä korjauksia. Lisäksi kun kerromme tanssijoille pidempää pätkää esimerkiksi koreografian tarkoituksesta ja ideoista on hyvä pitää taukoja mahdollisten kysymysten varalta. On hyvin inhottavaa keskeyttää opettaja kysymyksellä, jos opettaja puhuu asiaa todella nopeasti. Näin joskus tärkeät kysymykset jäävät kysymättä, koska opettaja ei anna oppilailleen tilaa eli taukoja kysyä kysymyksiä. Oppilaat elävät silloin epätietoisuudessa ja tekevät mahdollisesti opettajan pyynnön vastaisesti vain, koska eivät ymmärtäneet sanomaa eivätkä saaneet edes tilaisuutta kysyä asiasta. Tauot opettaessa ovat siis tärkeitä niin asian ymmärrettävyyden kuin opettajan ja oppilaiden vuorovaikutuksen kannalta.

Puheen vauhdituksella tarkoitetaan puheen nopeuden säätelyä. **Puhenopeus** on yksilöllinen piirre, mutta kyky vaihdella puhenopeutta tuo puheeseen rytmikyyttä ja tunnelmaa tilanteeseen. Puheen nopeuteen vaikuttavat tilaisuuden luonne, asiasisällön vaikeusaste sekä akustiset olosuhteet. Liian hidas tai liian nopea puhe voi olla esteenä viestin välittymiselle ja vie kuulijan kielteisiin pää-

telmiin puhujasta. Kiire puhuessa antaa Kallion mukaan puhujasta kiireisen, hosuvan ja jopa aggressiivisen kuvan. Liian hidasta puhetta kuunneltaessa kuulijat ehtivät miettiä jo muita asioita ja puheeseen on vaikea keskittyä. Hitaasta puhujasta tulee yleensä laiska, välinpitämätön ja tyhmä kuva. (Kallio 2006, 75.)

Tanssinopetuksessa puhenopeuden tulisi sopia opettajalle itselleen eikä tehdä siitä liian väkinäistä. Mutta kyllä tanssisarjaa hyvin hitaasti ja pätkissä opettaessa oppilaat menettävät nopeasti niin sanotun punaisen langan ja alkavat miettimään aivan muita asioita, jolloin sarja ei ole varmasti jäänyt mieleen. Mieleen saattaa jäädä yksittäisiä liikkeitä, joita opettaja on hyvällä painotuksella korostanut, mutta kokonaisuus jää uupumaan. Tanssinopettajan puhuessa taas liian nopeasti on vaikea pysyä asioiden perässä. Liikkeet ja laadut menevät niin nopeasti ohi, etteivät aivot ehdi rekisteröidä tulevaa tietoa, jolloin oppilas usein turhautuu sekä suuttuu itselleen, eikä jaksaa välttämättä edes enää vaivautua opettelemaan tanssisarjaa.

Sointiväri puheessa tarkoittaa äänen sävyä. Äänen sävy liittyy tunnetiloihin, mielialoihin ja asenteisiin. Ihminen ei ole välttämättä edes itse tietoinen äänensävyistään ja sen herättävistä vaikutelmista. Puheen sävyyn voi vaikuttaa artikulaatioliikaksilla ja puheasennolla. (Kallio 2006, 75.) Puheen sävy tuo opettajan sen hetkisen mielentilan oppilaille esille. Kaikilla on joskus huonoja päiviä, jolloin puhe saattaa saada erilaisen sävyn kuin hyvänä päivänä. Yleensä oppilaat huomaavat tämän opettajasta ja hyvin opettajan tuntiessaan osaavat myös toimia sen mukaisesti. Välillä opettajakaan ei jaksaa artikuloida kunnolla tai väsymys tuo puheeseen myös velton äänen sävyn. Kallion mukaan tämä on hyvä tiedostaa, nähdä miten se vaikuttaa oppilaisiin ja tietoisesti yrittää korjata sitä.

Kallion mukaan myös **sävelkulku** eli intonaatio kuuluu äänellisiin tehokeinoihin. Suomenkielessä intonaatio on yleensä loppua kohden laskeva. Liian vähäinen intonaation vaihtelu saattaa tehdä puheesta monotonisen, kangistuneen sekä pitkästyttävän. Toisaalta Kallio kuitenkin toteaa, kuinka tasainen sävelkulku rauhoittaa puhetta kun taas liika vaihtelu tuo puheesta levottoman vaikutelman. (Kallio 2006, 75 - 76.)

Näen intonaation persoonallisena puheominaisuutena. Hyvä on löytää oma itselle sopiva sävelkulku johon oppilaatkin tottuvat.

Äänellisiin tehokeinoihin kuuluu myös puheen rytmi. **Rytmi** on murteeseen liittyvä ominaisuus. Rytmia säätelevät temperamentti, vireystila ja mieliala. Edellä mainitut puheen nopeus, tauot ja sävelkulku vaikuttavat puheen rytmiin. Jos rytmiä ei vaihdella puhuessa, puheesta tulee helposti kaavamainen. Puhuja saattaa vaikuttaa tällöin rutinoituneelta, kaavoittuneelta ja kuulioilleen etäiseltä. Varsinkin jos puhuu paljon työssään ja vielä samaa asiaa päivästä toiseen saattaa kaavamainen puhe olla vaarana. (Kallio 2006, 76.)

Tanssinopetuksessa opettaja puhuu hyvin tilannekohtaisesti ja reagoi tunnilla tapahtuviin asioihin, joten puheen kaavamaisuus ei välttämättä ole suurin vaara. Kun taas tanssijan työssä esimerkiksi koreografista tanssipajaa pitäessä, kaavamaisuus tulee isoksi vaaraksi toistettavuuden takia. Puhetta sekä ohjausta sisältävä tanssiteos, joka on täysin koreografioitu on pitkän esityskauden aikana vaikea pitää raikkaana ja uutena. Replikkeihin kangistuu ja saattaa yhtäkkiä huomata, kuinka ei enää ole kykeneväinen reagoimaan nopeasti ulkoapäin usein yleisöltä tuleviin ärsykkeisiin ja ehdotuksiin. Tällöin on hyvä pyrkiä muuttamaan puheen rytmiä ja vaikka lausejärjestystä, jotta oma mieli ja esitys pysyy raikkaana.

4.2 Sanalliset tehokeinot

Sanalliset eli retoriset tehokeinot ovat yhteydessä kielenkäyttöömme. Sanallisilla tehokeinoilla puhuja voi lisätä sanomansa ymmärrettävyyttä, kiinnostavuutta ja vaikuttavuutta. Olemassa on monia erilaisia retorisia tehokeinoja. Vaikuttamaan pyrkivät ja perustelevat tehokeinot ovat ennen kaikkea havainnollistavia (Kallio 2006, 76 - 77.) Tanssinopetuksessa havainnollistavia keinoja voidaan käyttää muun muassa esimerkkien, vertauksien, toistojen ja sitaattien kautta.

Vertaus ja **kielikuva** kertovat asian ytimen lyhyesti ja usein kuvallisesti (Kallio 2006, 77). Tanssinopettaja käyttää vertauksia ja kielikuvia usein opettaessaan oppilailleen esimerkiksi haluamaansa liikelaatua (jalka heiluu kuin heiluri) tai

muotoa (kädet ovat pyöreät aivan kuin pitelisit rantapalloa). Vertauksessa verrattavat asiat yhdistyvät toisiinsa kuin-sanan avulla. (Kallio 2006, 77.) Tällaiset kielikuvat ja vertaukset auttavat oppilaita havainnollistamaan liikkeen paremmin ja nopeammin. On helpompaa oppia, kun uusi asia liitetään vertauksella johonkin tuttuun ja vanhaan. Tällöin myös esimerkiksi ryhmäkoreografioissa saadaan liike näyttämään kaikilla samanlaiselta. Pallo on kaikille pyöreä.

Toisto on erittäin tehokas tapa varmistaa asian ymmärtäminen ja muistaminen (Kallio 2006, 77). Tanssitunnilla käytetään paljon toistoa oppimisen tehostajana. Tanssisarjaa toistetaan kerta toisensa jälkeen usein sen muistamisen takia. Toistoja tehdään niin fyysisesti kuin myös mielikuvaharjoitteluna. Monet ihmettelevätkin miten tanssijat voivat muistaa mikä liike tulee minkäkin liikkeen jälkeen varsinkin jos tanssiesitys on todella pitkä. Salaisuus tähän on, toisto. Kaikille oppilaille toimii erilainen kertaaminen ja toistojen määrä. Liika toisto voi nimittäin olla haitaksikin sarjan muistamiselle ja silloin myös liikelaadut kärsivät. Toistoilla harjoitellaan myös uusia vaikeampia liikkeitä, nopeutta ja tarkkuutta vaativia laskuja sekä rytmejä. Aina jokin tanssiliike ei mene kerralla oikein. Parhaan tuloksen saa, kun oppilaalla on hyvä asenne ja motivaatiota toistaa liikkeitä kerta toisensa jälkeen niin kauan, kunnes se menee oikein niin fyysisesti kokeillen kuin mielessä pohtien, kuitenkin turhautumatta tarvitsemiinsa toistojen määriin. Toistoja voidaan käyttää myös koreografisena keinona. Koreografi tai opettaja voi toistaa oppilaille tiettyä sanaa tai lausetta ja oppilaat improvisoiden tuottavat liikettä kuullun sanan tai lauseen perusteella. Opettaja saattaa napata improvisaatioista pitämiään liikkeitä ja lisätä niitä koreografiaan.

Toiset sanalliset tehokeinot yrittävät pitää yllä kuulijoiden kiinnostusta ja saada heidät aktivoitumaan vuorovaikutukseen. Näitä edesauttavat ennen kaikkea puhuttelu, **kysymykset**, **väitteet**, henkilöiminen ja **huumori**. (Kallio 2006, 78.)

Kysymyksiä voidaan käyttää myös retorisesti, jolloin puhuja ei varsinaisesti odota vastausta kuulijoiltaan (Kallio 2006, 78). Retorisia kysymyksiä on hyvä käyttää myös tanssinopetuksessa. Tanssinopettaja kysyy oppilailtaan retorisen kysymyksen ja pitää tämän jälkeen pienen tauon. Näin oppilailta on ajatuksissaan aikaa vastata kysymykseen joka auttaa omassa oppimisessa. Kysymykset

johtavat myös opettajan ja oppilaiden vuorovaikutukseen. Esittämällä **väitteitä** oppilaat saa hereille ja myös ottamaan kantaa omilla mielipiteillään. Väitteet aktivoivat niin oppilaita kuin myös opettajaa tuntitilanteissa. Opettajat opettavat ja kehottavat oppilaita kyseenalaistamaan sekä tarkkailemaan saamaamme materiaalia ja korjauksia. Väitteiden kautta opettaja voi lähteä testaamaan oppilaiden tarkkaavaisuutta.

Huumori tuo tanssitunnille keveyttä ja yhdistää opettajaa sekä oppilaita. Huumorin tuominen väkisin tunnille on vaikeaa. Tehokkainta huumoria usein onkin spontaanisti tilanteesta nouseva komiikka. Tulee kuitenkin olla varovainen ettei vahingossa huumorilla loukkaa oppilaita (Kallio 2006, 79). Huumori liittyy myös opettajan persoonallisuuteen, jolla luodaan tunnille turvallisuus ja vapaus kokeilla, oppia ja tehdä virheitä.

5 TANSSINOPETTAJAN VAKUUTTAVUUS

Opettajina haluamme olla tietenkin vakuuttavia ja vaikuttaa opetuksellamme oppilaisiin. Vakuuttavuuteen liittyy muun muassa auktoriteetti ja ihmisen persoona. Joillakin ihmisillä on luontaista vaikutusvaltaa. Tiedät varmasti henkilöitä, jotka vain omalla olemuksellaan saavat tilassa auktoriteetin ja vakuuttavuuden. Miten pystyisimme siis rakentamaan auktoriteettia tanssitunneillemme? Tässä luvussa käsittelen myös, millainen on hyvä ja vakuuttava tanssinopettaja.

5.1 Vakuuttava tanssinopettaja

Elina Harjunen on esitellyt väitöskirjassaan oman pohdintansa siitä, miten pedagogista auktoriteettia rakennetaan. Auktoriteettisuhteen synty lähtee opettajan omasta halusta ja tahdosta. Hyvällä ja vakuuttavalla opettajalla on monia ominaisuuksia. Opettaja on muun muassa eettinen, vastuuntuntoinen, välittävä ja oikeudenmukainen. (Uusikylä 2007, 106 - 107.) Hyvän opettajan ominaisuuksia ja vakuuttavuutta lisääviä tekijöitä on monia. Esimerkiksi kun opettaja suunnittelee tuntinsa hyvin, motivoi oppilaitaan sekä suhtautuu oppilaisiin kannustavasti ja myönteisesti, on vakuuttavuus helpompi saavuttaa. Jos opettaja suhtautuu negatiivisesti oppilaisiin, voi se näkyä oppilaille pelottelun ja uhkailun muotona. Opettajan tietynlainen lujuus ja säännöt lisäävät kuitenkin opettajan auktoriteettia, kunhan se on yhdistettynä oppilaiden hyväksymiseen ja johdonmukaisuuteen. (Uusikylä 2007, 110.)

Olen itse toiminut tanssinopettajana, mutta sitä enemmänkin kokemusta minulla on tanssioppilaana olemisesta. Vastaan on tullut monenlaista opettajaa ja pystyn samaistumaan Harjusen esittämiin vakuuttavan opettajan ominaisuuksiin. Olen esimerkiksi huomannut, kuinka tuntien suunnittelemattomuus voi vaikuttaa opettajan auktoriteettiin ja vakuuttavuuteen negatiivisella tavalla. Kun tanssinopettaja ei ole suunnitellut tuntiansa kunnolla, on vaikutelma ensinäkin sekava. Tunnilla esiintyy paljon harkitsemattomia taukoja, asiat lähtevät helposti sivupoiluille, eikä asioita tehdä välttämättä loppuun asti (Uusikylä 2007, 110). Nämä

kaikki asiat heikentävät opettajan auktoriteettia ja vakuuttavuutta. Lisäksi opettajasta yleensä tällöin huokuu epävarmuus ja jopa epäpätevyys. Oppilaana saattaa ajatella, että tämä opettaja ei ole jaksanut nähdä vaivaa työnsä eteen, jolloin opettajasta tulee välinpitämätön vaikutelma. Tällöin myös oppilaiden oma kiinnostavuus tuntiin hiipuu. ”Jos opettajaa ei kiinnosta opettaa, ei minua kiinnosta oppia.” Jotkut opettajat eivät kuitenkaan tähän suunnittelemattomuudestaan huolimatta ajaudu. Tämä johtuu yleensä jo valmiiksi hyvästä maineesta.

Olen huomannut kuinka Uusikylän mainitsematkin lujuus ja säännöt vaikuttavat vakuuttavuuteen. Opettaja saattaa olla hyvinkin ankara ja tiukka. Erityisesti klassisen baletin kulttuurissa tämä näkyy vahvasti. Tällöin opettaja on saanut itseltäni vahvan auktoriteetin, mutta se on lähtenyt kasvaessaan jopa pelon puolelle. Oppilas kunnioittaa ja kuuntelee opettajaa, koska pelkää mitä tapahtuu jos tekee jotain väärin. Tähän vastakohta on liian kaverillinen opettaja. Opettaja voi olla liian tuttavallinen, jolloin tunnit saattavat mennä liian henkilökohtaisiksi ja opettajan auktoriteetti häviää. Oppilaat ja opettajat ovat menneet niin sanotusti liian samalle tasolle. Hyvä tasapaino nähden kahden ääripään välillä on mielestäni hyvän ja vakuuttavan opettajan tunnusmerkkejä.

Tanssintunnilla on aina tietyt säännöt, joita tulee jokaisen oppilaan ja opettajan noudattaa. Opettaja voi myös luoda omille tunneilleen omat sääntönsä, joidenka noudattaminen johdonmukaisesti lisäävät auktoriteettia ja vakuuttavuutta. Olen Uusikylän (2007, 110) kanssa siis samoilla linjoilla. Vakuuttavalla opettajalla on johdonmukaista jämäkkyyttä, kuitenkin suhtautuen oppilaisiin kannustavasti ja myönteisesti.

5.2 Usko itseesi niin muut uskovat sinuun

Vakuuttavuuden saaminen on paljolti kytköksissä myös opettajan itsetuntoon itseensä ja tekemisiinsä. Lisäksi aito uskominen oppilaisiin huokuu läpi. Kaikilla opettajilla ei ole välttämättä hyvää itsetuntoa ja luottoa tekemisiinsä, vaikka hyvin ulospäin suuntautuneita usein ovatkin. Luotto itseensä ja omaan tekemiseen voi kehittyä myös ammatin ja kokemuksen myötä (Uusikylä 2007, 106 - 107).

Niin kuin myös eräs sanontakin sanoo ei kukaan ole seppä syntyessään. Tämä pätee myös tanssinopettamiseen. Aloittaessani tanssinopettamisen en ollut varma, mitä olen tekemässä. En saanut musiikkeja päälle, ääneni tärisi sarjojen näytöissä ja laskuja unohtui. Ensimmäisten tuntien jälkeen lähdin salista mietti- en, miten olen maailman huonoin tanssinopettaja. Rutiinin ja usean tanssituntin pitämisen myötä asiat alkoivat sujua aina vain paremmin ja paremmin. Tulee muistaa, kuinka opettajan itsetunnon lisääminen ei ole vain omilla harteilla. Kannustusta ja luottoa saa myös oppilailta, kun huomaa asioiden toimivan tun- nilla ja saadessaan kehuja työstään. Kuten monet meistä kuitenkin varmasti tietävät ei yksi kehu usein riitä itsensä uskomiseen. Olemme ainaisia kriitikkoja ja näemme usein itsessämme helpommin vikoja kuin hyviä asioita. Sen takia kehut ja kiitokset ovat tärkeitä. Ne ovat tärkeitä kaikille alan tekijöille. Tästä syystä pyrin aina hyvällä tunnilla ollessani mennä kiittämään tunnin pitänyttä opettajaa. Opettaja saa tästä intoa ja jatkossa enemmän luottoa omaan tekemi- seensä.

Itsevarmuus ja oma opetusmotivaatio kuuluu myös äänessä. Parhaimmillaan käytämme ääntämme luontevasti äänenkorkeuksia ja painotuksia vaihdellen. Tällöin puhe säilyy raikkaana ja mielenkiintoisena. Kaksi eri henkilöä voivat sa- noa saman lauseen, mutta toisella se kuulostaa aivan erilaiselta kuin toisella. (Anderson 2016, 193.) Kun on epävarma, ääni lähtee helposti värisemään ja äänenvoimakkuus laskee. Kaikki me välillä jännitämme opetustilanteissa, jolloin emme välttämättä käyttäydy normaalisti ja itsetuntomme kärsii. Avain asia on se, kuinka jatkamme kohdatessamme näitä vaikeuksia. Lannistummeko ja tyy- dymmekö olemaan opettaja, joka ei vakuuta oppilaitaan olemuksellaan ja äänel- lään. Vakuuttava ja hyvä opettaja osaa käyttää hyväkseen heikkouksiaan ja myöntää heikkouksia myös oppilaille. Jos opettaja yrittää olla täydellinen eikä myönnä olevansa esimerkiksi väärässä tai tehneensä virheen, kärsii helposti opettajan vakuuttavuus. Inhimillisyys ja aitous kertoo oppilaille, kuinka opettaja- kin on ihminen, joka tekee virheitä ja oppii niistä. Tanssisalista tulee tällöin tur- vallinen ja hyvä paikka oppia, tehdä virheitä sekä kehittyä aina vain paremmaksi tanssijaksi.

6 LOPUKSI

Tämä kirjallinen opinnäytetyöni oli tutkimus ihmisen äänestä ja sen liittamisestä tanssinopetukseen kirjallisuuden ja omien kokemusteni kautta. Tanssinopettajan selkeys on mielestäni yksi hyvän pedagogin tunnusmerkki. Opettaja tietää, kuinka oma äänensä toimii ja osaa käyttää sitä varioiden opetusta tukien. Opettajan selkeys ja vakuuttavuus syntyy hyvästä ja toimivasta äänestä, äänellisten ja sanallisten tehokeinojen käytöstä sekä itseluottamuksesta ja vuosien tuomasta kokemuksesta.

Emme pysty kuitenkaan kaikkia esittämiäni asioita aktiivisesti ajattelemaan tehdessämme tanssinopettajan töitä. Jos ajattelisimme puhuessamme, kuinka kovaa nyt puhun, painotanko tarpeeksi, onko puheeni nyt rytmikästä tai käytäntö tarpeeksi havainnollistavia tehokeinoja ja niin edelleen, tulee opettamisesta varmasti väkinäistä ja luonnotonta. Tämä tutkimus on apuväline tanssinopettajille tulemaan tietoisiksi kyseisestä asiasta ja ehkä tunnistaa, millainen itse on äänenkäyttäjänä. Joitakin asioita tietoisesti lisäämällä tai vähentämällä voi mielestäni vaikuttaa opettajuuden selkeyteen ja vakuuttavuuteen.

Olen tyytyväinen, kuinka tämä työni pysyi tietyn aihealueen sisällä. Suurennuslasin alla pyrin pitämään ihmisen äänenkäytön suhteessa tanssinopetukseen ja tanssituntien tilanteisiin.

LÄHTEET

Aalto A. & Parviainen K. 1998. Auta ääntäsi. Otavan Kirjapaino. Keuruu

Anderson. C. 2016. Virallinen TED opas. S. Veli-Pekka Ketola. Tallinna

Kallio H. 2006. POINT. Karisto Oy, Hämeenlinna

Laukkanen & Leino. 1999. Ihmeellinen ihmisääni. Tammer-paino Oy, Tampere

Sihvo. M. 2007 Terve ääni, äänen hoidon ABC. Paino Gummerus Kirjapaino Oy. Vaajakoski

Stuart. C. 2000. Viesti tehokkaasti esiinny vakuuttavasti. WSOY

Uusikylä. K. 2007. Hyvä, Paha opettaja. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä